

Kraków – warto wiedzieć

Tradycje ojczyste

W dniach 4–7 września br. odbył się w Krakowie, w salach Polskiej Akademii Umiejętności i w Domu Polonii, IV Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie, zatytułowany „Nowoczesne nauczanie tradycji ojczystych – Sybiracy i młodzież”.

– *Spotykamy się już po raz czwarty, aby zastanowić się nad problemami polskiej diaspory, która – w rezultacie otwarcia naszego kraju na świat – staje się (któryż to już raz) znaczącym i trwałym elementem polskiego społeczeństwa* – mówił, otwierając spotkanie, prof. Andrzej Białas, prezes Polskiej Akademii Umiejętności, głównego organizatora kongresu. – *Ale tegoroczne spotkanie ma jeszcze jeden wymiar, wymiar historyczny. To dosłownie ostatni moment, aby zebrać świadectwa z pobytu na nieludzkiej ziemi i aby uczcić pamięć tych, którzy stamtąd nie wrócili.*

Profesor Białas przyznał, iż w ostatnich latach zintensyfikowały się badania nad tą kartą naszych dziejów, powstają nowe opracowania, nawiązywane są nowe kontakty. A wydarzenia ostatnich miesięcy dobitnie pokazują, że są jeszcze w naszym sąsiedztwie siły, dla których te okrutne czasy to nie haniebna historia, ale powód do chwały i punkt odniesienia do dalszego prowadzenia agresywnej polityki. Naprawdę jest o czym przypominać. Nam samym i światu – mówił Andrzej Białas. Równoległe z wątkiem historycznym, Kongres kontynuował refleksje nad potrzebami i zadaniami w zakresie nauczania dzieci z polskich rodzin języka, historii i kultury narodowej. Zastanawiano się, jak lepiej pełnić podstawową misję, jaką jest utrzymanie w kręgu polskiego języka i dziedzictwa kulturowego tysięcy dzieci polskiej diaspory.

W czasie Kongresu omawiano takie tematy, jak: zsyłki Polaków na Syberię w XIX i XX wieku; diaspora polskich Sybiraków w świecie i ich organizację; sposoby upamiętniania i przekazywania dziedzictwa Sybiraków; szkolnictwo polskie za granicą – nowe pokolenia i nowe wyzwania; polskie fundacje i ich działania na rzecz oświaty w diaspory.

Prof. Andrzej Białas przypomniał postać zmarłego niedawno profesora Romana Laskowskiego – jak powiedział – wybitnego lingwisty, zesańca i odważnego człowieka, ogromnie zasłużonego w walce o wyrwanie Polski z objęć realnego socjalizmu. Dzięki zaangażowaniu i ogromnej pracy, jaką wykonał prof. Laskowski, możliwa była, rozpoczęta trzy lata temu, kongresowa debata o edukacji polskich dzieci za granicą.

Prof. **Roman Laskowski** był absolwentem filologii słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracę zawodową rozpoczął w 1960 roku w Śląskim Instytucie Naukowym, od 1962 roku był pracownikiem naukowym Polskiej Akademii Nauk. Wykładowca m.in. Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu w Göteborgu, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. W latach 1980–1981 był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność”, wiceprzewodniczącym Ogólnokrajowej Komisji Porozumiewawczej w Polskiej Akademii Nauk, w okresie stanu wojennego działaczem podziemnej „Solidarności”. Współtwórca akademickiej „Gramatyki współczesnego języka polskiego”, autor fundamentalnych prac teoretycznych z zakresu językoznawstwa polskiego i ogólnego, uczony o wielkim dorobku i światowej renomie, swoimi pracami zbudował podstawy metodologiczne współczesnego polskiego językoznawstwa.

Prof. Roman Laskowski

Fot. Marian Nowy

*

Komitetowi Naukowemu Kongresu – tak jak w poprzednich spotkaniach – przewodniczył prof. Zygmunt Kolenda, przewodniczący Komisji PAU do Badań Diaspory Polskiej.

MARIAN NOWY

Fot. Natalia Dzięgło

Kuratorium Oświaty, Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń oraz VI Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Krakowie zorganizowały dla młodzieży szkolnej ogólnopolski konkurs „Losy Polaków na Syberii”. W czasie Kongresu odbyła się gala finałowa konkursu.